

**UCHWAŁA NR LXIII/484/24
RADY POWIATU WE WŁOCŁAWKU**

z dnia 22 marca 2024 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową w powiecie włocławskim na lata 2024-2025.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U z 2024 r., poz. 107) oraz art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 oraz z 2023 r., poz. 289, 535 i 1606) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową w powiecie włocławskim na lata 2024-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu we Włocławku.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 22 marca 2024 r.

Przewodniczący Rady

Zygmunt Stanisław Wierzowiecki

Powiatowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową w powiecie włocławskim na lata 2024-2025.

**Rozdział 1
Wprowadzenie**

Przemoc domowa jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym. Najczęściej kierowana jest wobec osób zależnych i powszechnie rozumiana jako zespół zachowań atakujących, nadzorujących i kontrolujących, których celem jest zniewolenie drugiej osoby i wyeliminowanie jej suwerenności, podporządkowanie jej myśli i działań potrzebom i żądaniom osoby stosującej przemoc.

Aktem prawnym regulującym zjawisko przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz przepisy wykonawcze do tej ustawy. Przemoc domowa zdefiniowana jest jako "jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udęczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej".

Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową wynika z ustawowych zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat, w ramach:

- art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249, z późn. zm.),
- rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r. poz. 1163),
- rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1164),
- Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2023, przyjęty Uchwałą Nr 205 rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 roku (Monitor polski z dnia 15 listopada 2023 r., poz. 1232).

Niniejszy program stanowi uzupełnienie oferty pomocowej Powiatu na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, służącej realizacji zadań wynikających z Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej powiatu włocławskiego na lata 2021-2025.

Rozdział 2 **Diagnoza**

Badanie zjawiska przemocy domowej jest niezwykle trudnym procesem ze względu na wiele czynników, zarówno kulturowych jak i społecznych, które często nie pozwalają na ujawnienie informacji o trudnej sytuacji danej rodziny na zewnątrz. Doświadczanie przemocy od osób bliskich wywołuje wiele psychologicznych mechanizmów, które sprawiają, że osoby doznające przemocy często usprawiedliwiają osoby stosujące przemoc, szukają winy w sobie i bardzo często staje się to problemem tzw. czterech ścian, a proces doświadczania przemocy jest długotrwały i ukrywany przez wiele lat. Cechą charakterystyczną dla zjawiska przemocy domowej jest często ciche przyzwolenie na akty przemocy.

Wnioski z diagnozy przeprowadzonej w 2023 roku na potrzeby opracowania Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie włocławskim na lata 2021-2025 są następujące:

1. Liczba prowadzonych Niebieskich Kart od 2018 roku utrzymuje się na podobnym poziomie - średnio 194 karty/rok.
2. Głównymi osobami stosującymi przemoc domową są mężczyźni, natomiast osobami doznającymi przemocy są kobiety i dzieci.
3. Wzrasta liczba dzieci doznających przemocy.
4. Spada liczba interwencji domowych.
5. Spada liczba dochodzeń w sprawie przemocy domowej.
6. Znaczna część spraw wniesionych do Sądów Rejonowych we Włocławku i Radziejowie kończy się wydaniem wyroku skazującego, nieliczne sprawy zakończyły się umorzeniem lub zostały warunkowo umorzone.
7. Najczęstszym środkiem karnym zastosowanym wobec osób stosujących przemoc domową była kara pozbawienia wolności.

Rozdział 3 **Cele programu**

Cel główny: powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy.

Działania korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domowa będą realizowane poprzez następujące **cele szczegółowe:**

1. Zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej.
2. Powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy.
3. Rozwijanie umiejętności samokontroli i współzycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych.
4. Zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy.
5. Wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania.
6. Poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej.
7. Kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej.
8. Uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy.
9. Zyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Rozdział 4 **Zakładane rezultaty**

1. W sferze wiedzy uczestnicy programu:

- zdobędą wiedzę, która pomoże im zrozumieć dynamikę przemocy w kontekście procesów uczenia się społeczno-kulturowego oraz poznają mechanizmy zachowań agresywnych,
- nauczą się rozróżniać zachowania agresywne i asertywne oraz określać w jaki sposób ich zachowanie krzywdząco wpływa na członków rodziny i na ich wzajemne relacje oraz przygotowują się do pełnej odpowiedzialności moralnej i psychologicznej za swoje czyny,
- poznają stereotypy i rozpoznają rzeczywiste powody skłaniania się w stronę rozwiązań siłowych w sytuacji konfliktu,
- poznają sposoby konstruktywnego rozwiązywania konfliktów oraz poznają wpływ jaki wywiera przemoc lub zaniedbywanie na psychikę i zachowanie dzieci,
- przygotowują się do rozpoczęcia pozytywnych zmian w relacjach osobistych z najbliższymi.

2. W sferze umiejętności uczestnicy programu:

- poznają osobisty system przekonań, postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy,
- poznają wartości i postawy stanowiące alternatywę wobec postaw wspierających przemoc,
- nauczą się rozpoznawać i konstruktywnie wyrażać uczucia, a także reagować w sposób adekwatny do uczuć innych osób bez sięgania po "rozwiązania siłowe",
- wzmocnią własne poczucie odpowiedzialności za bezpieczeństwo w związkach i w rodzinie,
- nauczą się akceptować odpowiedzialność za własne czyny,
- rozwiną zdolność do szacunku i wsparcia, a także akceptowania odmienności postaw i przekonań innych ludzi.

Rozdział 5 Realizacja programu

5.1. Czas realizacji

Program korekcyjno-edukacyjny realizowany będzie w latach 2024-2025. W ciągu jednego roku zakłada się realizowanie maksymalnie dwóch edycji programu, w każdej od 1 do 3 grup (maksymalnie 15 osobowych). Realizacja programu odbywać się będzie w systemie zamkniętym. Nie przewiduje się dołączania w trakcie realizacji zajęć nowych uczestników. Można natomiast tworzyć nowe grupy rozpoczynające program od początku. Łączny czas programu obejmuje 60 godzin zajęć w ramach których przewiduje się:

- spotkania indywidualne z każdym z uczestników (łącznie dla wszystkich uczestników 30 godzin zajęć dydaktycznych),
- spotkania grupowe w formie warsztatowej (30 godzin dydaktycznych).

Ilość grup uzależniona będzie od posiadanych środków finansowych w kolejnych latach realizacji programu oraz ilości osób, które zgłoszą się do uczestnictwa w programie.

Zajęcia grupowe prowadzone będą w składzie od 3 do 15 osób.

5.2. Sposób realizacji

Programy korekcyjno-edukacyjne będą realizowane w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku lub na terenie powiatu włocławskiego, z zastrzeżeniem, że zajęcia nie będą odbywać się w miejscu i czasie, w którym udziela się pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej.

Program będzie realizowany w oparciu o metodę Duluth. Prowadzący opracują szczegółowy harmonogram zajęć i przedstawią go akceptacji Dyrektorowi PCPR we Włocławku, przeprowadzą rekrutację i zdiagnozują uczestników programu, przygotowują i podpiszą z uczestnikami kontrakty, będą prowadzić ewidencje obecności na podstawie listy obecności.

5.3. Nabór i selekcja uczestników

Program adresowany jest do pełnoletnich mieszkańców powiatu wrocławskiego stosujących przemoc domową, w szczególności:

- skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej, zobowiązanych do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- skierowanych przez Zespoły Interdyscyplinarne w związku z prowadzoną w danej rodzinie Niebieską Kartą,
- samodzielnie zgłaszających chęć uczestnictwa w programie,
- skierowanych przez inne organy, instytucje i organizacje.

Uczestnictwa w programie odmawia się:

- uzależnionym od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, z wyłączeniem osób, które zakończyły program psychoterapii uzależnień,
- chorym psychicznie,
- nałogowym hazardzistom,
- osobom, które nie są sprawcami przemocy domowej.

5.4. Warunki uczestnictwa

Warunkiem uczestnictwa w programie jest pomyślna kwalifikacja uczestnika dokonywana w czasie wstępnego rozpoznania diagnostycznego, prowadzonego podczas spotkania indywidualnego, które jest pierwszym etapem realizacji programu.

Rozpoznanie indywidualnej sytuacji (w formie pisemnej) obejmuje, m. in.:

- rzeczywiste okoliczności skierowania do programu,
- określenie czy uczestnik aktualnie stosuje przemoc,
- najgroźniejsze oraz typowe formy i okoliczności przemocowych zachowań,
- aktualną sytuację rodzinną, zawodową oraz prawną (np. postanowienia w sprawach rodzinnych, karnych, w tym związanych ze stosowaniem przemocy, zobowiązanie do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym),
- cechy osobiste istotne dla pracy korekcyjnej.

Przed przystąpieniem do drugiego etapu programu uczestnicy podpisują kontrakt określający zasady uczestnictwa w programie. Kontrakt zawiera:

- formalne wymogi systematycznej obecności na zajęciach wraz z określeniem konsekwencji za uchylenie się od udziału w programie,
- zobowiązanie do powstrzymywania się od przemocowych zachowań w kontaktach w członkami rodziny i innymi ludźmi,
- zobowiązanie do powstrzymywania się od spożycia alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych,
- zobowiązanie do bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania podczas uczestnictwa w zajęciach,
- uznanie osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy domowej.

Wobec osób, których uczestnictwo w programie związane jest z decyzją sądu, policji, prokuratury i innych instytucji kierujących stosuje się powiadomienie tych organów i instytucji o:

- przystąpieniu sprawcy do programu,
- każdej sytuacji uchylenia się od udziału w programie,
- zakończeniu uczestnictwa w programie.

Fakt uczestnictwa w programie osób dobrowolnie zgłaszających się jest objęty tajemnicą.

5.5. Źródła finansowania

Środki finansowe na działania określone w Powiatowym programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową w powiecie wrocławskim na lata 2024-2025, pozyskiwane będą z budżetu państwa, zgodnie z art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U z 2021 r., poz. 1249, z późn. zm.).

Planowanie wydatków następuje na poziomie powiatu corocznie, a realizacja programu uzależniona jest od wysokości środków przekazywanych samorządowi powiatowemu z budżetu państwa na ten cel.

5.6. Realizatorzy programu

Koordinatorem Powiatowego programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową w powiecie wrocławskim na lata 2024-2025 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławku, które współpracować będzie m.in. z ośrodkami pomocy społecznej (w tym zespołami interdyscyplinarnymi i grupami diagnostycznymi), sądem, prokuraturą, policją.

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne prowadzone będą przez osoby spełniające wymogi § 6 i 7 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r., poz. 1163).

5.7. Monitoring i ewaluacja

Informację z realizacji niniejszego programu Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie składać będzie corocznie Radzie Powiatu we Wrocławku wraz ze sprawozdaniem z realizacji Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie wrocławskim na lata 2021-2025.

Realizując program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową stosuje się system monitoringu zachowań uczestników w trakcie trwania programu i do 3 lat po jego zakończeniu. Monitoring i ewaluacja w przypadku osób, które do uczestnictwa w programie zobowiązał:

- sąd - dokonywana będzie przez kuratora,
- zespół interdyscyplinarny - dokonywana będzie członków grupy diagnostyczno-pomocowej, a po zakończeniu prowadzenia procedury "Niebieskiej Karty" przez pracownika socjalnego właściwej jednostki pomocy społecznej.

W przypadku osób, które uczestniczyć będą dobrowolnie w programie wizytacje środowiska przeprowadzi pracownik socjalny właściwy dla miejsca zamieszkania. Z uczestnikami programu zostaną przeprowadzone ankiety ewaluacyjne zarówno wstępne, jak i końcowe. Wyniki badań z monitoringu wykorzystane zostaną w pracy nad doskonaleniem technik oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Ewaluacja zachowań uczestników programu przeprowadzana będzie raz w roku przez okres 3 lat na prośbę Dyrektora PCPR we Wrocławku.

5.8. Podstawa prawna

Powiatowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową w powiecie wrocławskim na lata 2024-2025 oparty jest przede wszystkim na założeniach:

- 1) Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
- 2) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r., poz. 1249, z późn. zm.),
- 3) rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 r., poz. 1163),
- 4) rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1164),
- 5) Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 09 listopada 2023 r.).

Uzasadnienie

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat, zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249, z późn. zm.), należy w szczególności opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Działania przeciwdziałania przemocy, w tym również na rzecz pomocy sprawcom przemocy domowej ujęte zostały w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Włocławskim, przyjętej Uchwałą Nr XII/118/15 Rady Powiatu we Włocławku z dnia 29 grudnia 2015 r. oraz Powiatowym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie włocławskim na lata 2021-2025. Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową są integralnym elementem kompleksowych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy. Głównym celem programu jest pomoc osobom stosującym przemoc domową w zaprzestaniu jej stosowania. Cel ten ma być osiągnięty poprzez zmianę postaw osób stosujących przemoc. Program kierowany jest do pełnoletnich mieszkańców powiatu włocławskiego stosujących przemoc domową.

Środki finansowe na działania określone w Powiatowym programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową w powiecie włocławskim na lata 2024-2025, pozyskiwane będą z budżetu państwa, zgodnie z art. 6 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U z 2021 r., poz. 1249, z późn. zm.).

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.